

Metodologia **cu privire la elaborarea calificărilor profesionale în învățământul** **profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar**

I. Dispoziții generale

1. Metodologia cu privire la elaborarea calificărilor profesionale pentru învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar reprezintă temeiul normativ și metodologic pentru elaborarea calificărilor profesionale.

1. Metodologia se elaborează în baza Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova (CNCRM), aprobat prin hotărârea Colegiului Ministerului Educației (proces verbal din 23.12.2010).

2. În sensul prezentei metodologii conceptele, noțiunile de bază utilizate se definesc după cum urmează:
 - **Cadrul Național al Calificărilor (CNC)** - sistem de organizare, la nivel național sau la nivelul unui sistem de învățământ, cunoscut și acceptat de comunitatea internațională, prin intermediul căruia toate calificările și alte realizări din domeniul învățământului profesional tehnic secundar pot fi raportate unele la altele într-un mod coerent. Cadrul Național al Calificărilor este definit printr-un șir de concepte: *calificare, abilitate, competență, deprinderi, rezultate ale învățării etc.*;
 - **Cadrul European al Calificărilor (CEC/EQF)** – sistem de organizare a calificărilor ce facilitează perceperea acestora din diferite sisteme naționale și sectoriale la nivel european;
 - **Clasificatorul Ocupațiilor** – documentul care stabilește denumirile ocupațiilor (profesiilor și funcțiilor) practicate de populația activă a Republicii Moldova și clasificarea lor pe grupe în funcție de nivelul de omogenitate al activității desfășurate.
 - **Profilul Ocupațional** – descriere a unei ocupații, ce include atribuțiile funcționale și sarcini de activitate, precum și cunoștințe, capacități și deprinderi practice, calități profesionale, instrumente și materiale de lucru necesare pentru realizarea cu succes a acestora;
 - **Registrul Național al Calificărilor** – un instrument care conține calificările profesionale elaborate la nivel național, care se completează odată cu elaborarea sau revizuirea calificărilor solicitate pe piața muncii.

- **Calificarea** - recunoașterea oficială a valorii rezultatelor individuale ale învățării pentru piața muncii, precum și pentru educația și formarea profesională continuă printr-un act de studii (diplomă, certificat, atestat) ce conferă dreptul legal de a practica o profesie/meserie. Fiecare calificare se definește prin rezultatele învățării, exprimate în termeni de competențe profesionale (cunoștințe, abilități), formate pe parcursul ciclului respectiv de studii.
- **Calificare profesională** - standardele minime de performanță la locul de muncă pentru o persoană competentă, care lucrează în sectorul economic respectiv într-o ocupație specifică și la un anumit nivel în cadrul ocupației profesatei.
- **Formatul calificării** – un tabel-tip care cuprinde integral informația despre calificările profesionale derivate din profilul ocupațional.
- **Rezultatele învățării / finalitățile de studiu** - setul de cunoștințe, abilități, atitudini, valori pe care o persoană le-a dobândit și este capabilă să le demonstreze după finalizarea procesului de învățare.
- **Competența** - capacitatea de selecție, combinare și utilizare adecvată, sub forma unui ansamblu integrat și dinamic a cunoștințelor, abilităților (cognitive, acționale, relaționale) și a altor achiziții (valori și atitudini), în vederea rezolvării cu succes a unei anumite situații problemă, în diferite contexte.
- **Cunoștințe** - ansamblul de fapte, principii, teorii și practici asimilate, legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. În contextul Cadrului European al Calificărilor, cunoștințele sunt descrise ca teoretice și/sau factice.
- **Abilitate** - capacitatea de a aplica și de a utiliza cunoștințe pentru a aduce la îndeplinire sarcini și pentru a rezolva probleme. În contextul Cadrului European al Calificărilor, abilitățile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente).
- **Competențe cheie** - pachet multifuncțional, transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini de care au nevoie toți indivizii pentru împlinirea și dezvoltarea personală, incluziunea socială și găsirea unui loc de muncă. Acestea trebuie să se fi dezvoltat la sfârșitul educației obligatorii și trebuie să acționeze ca fundament pentru învățare ca parte a educației pe tot parcursul vieții.
- **Competențe transversale (generale)** - capacități care depășesc limitele unui anumit domeniu, respectiv program de studii, având o natură trans-

- disciplinară: abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare verbală și scrisă în limba maternă/străină, utilizarea tehnologiilor informaționale, rezolvarea de problema inter-conexe cu alte domenii și luarea deciziilor, recunoașterea și respectul diversității și multiculturalității, autonomia învățării, inițiativă și spirit antreprenorial, deschidere către învățarea pe tot parcursul vieții, respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale etc.
- **Competență profesională (specifice)** - capacitatea de selecție, combinare și utilizare adecvată a ansamblului integrat, coerent, dinamic și deschis de cunoștințe, abilități (ex: abilități cognitive, acționale, relaționale) și alte achiziții (ex: valori și atitudini), specific unei activități profesionale, în vederea rezolvării cu succes a situațiilor-problemă circumscrise profesiei respective, în condiții de eficiență.
 - **Învățare pe parcursul întregii** vieți – proces de învățare, realizat în timpul vieții, cu scopul îmbunătățirii cunoștințelor, abilităților și/sau a competențelor din motive personale, sociale și/sau profesionale.
 - **Învățare formală** – proces de învățare care se desfășoară într-un mediu organizat și structurat (instituție de învățământ/centru de formare/locul de muncă) și este explicit conceput ca proces de învățare cu obiective, timp alocat și resurse bine stabilite. Învățarea formală este un proces realizat de cel care învață și se finalizează, de regulă, cu certificarea performanțelor.
 - **Învățare informală** – proces de învățare care se realizează implicit și rezultă din activități zilnice ce se desfășoară la locul de muncă, în familie sau în timpul liber. Acest proces nu este organizat sau structurat în termeni de obiective, timp alocat sau materiale pentru învățare, este neintenționat din partea celui care învață și nu duce la certificare.
 - **Învățare non-formală** – proces de învățare care se realizează explicit, dar conținutul și modalitățile sînt influențate de motivația, interesele, aspirațiile beneficiarului; se pune accent pe studiul individual. În mod normal, nu duce la certificare.
 - **Recunoașterea calificării:**
 - **formală** – proces de acordare a unui statut oficial deprinderilor și/sau competențelor demonstrate de o persoană fie prin acordarea unui certificat sau acordarea echivalării, prin acordarea de credite, validarea deprinderilor și/sau competențelor;
 - **socială** – confirmarea valorii deprinderilor și/sau a competențelor unei persoane de către partenerii economici și sociali.
 - **Validare (a învățării non-formale și informale)** – proces de evaluare și recunoaștere a cunoștințelor, deprinderilor și competențelor dobândite de o persoană pe parcursul vieții în diferite contexte de învățare (educație,

muncă, activități în timpul liber).

Certificare – proces de validare formală a cunoștințelor, deprinderilor și competențelor dobândite de o persoană, în urma unei proceduri standard de evaluare.

- **Transparența calificărilor** – grad de vizibilitate al calificărilor (academice sau profesionale) care permite identificarea și compararea valorii de piață a acestora (sectorială, regională, națională sau internațională), fie pe piața muncii, fie pe piața educației și formării profesionale.
- **Indicatori de performanță** - reprezintă un minim de calitate acceptat pe piața muncii, care se referă la norme, proceduri, standarde de calitate a produselor sau serviciilor și trebuie să indice unei persoane cât de bine realizează activitatea specifică respectivă.

3. Cadrul Național General al calificărilor din Republica Moldova, prin corelare cu Cadrul European al Calificărilor, stabilește 8 niveluri ale calificărilor. Nivelurile 6-8 se obțin prin studii superioare de licență, masterat, doctorat, iar nivelurile 3-5 prin studii profesionale secundare, postsecundare și terțiare non-universitare, după cum urmează:

- nivelul 3 de calificare se asigură prin studii profesionale tehnice secundare;
- nivelul 4 de calificare se asigură de regulă, prin studii profesional tehnice post-secundare;
- nivelul 5 de calificare se obține prin studii terțiare non-universitare.

4. Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Profesional Tehnic postsecundar și Postsecundar nonterțiar descrie calificările de la nivelurile 4 și 5, care se corelează cu studiile din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar oferite în cadrul colegiilor stabilite de Codul Educației al Republicii Moldova, privind organizarea studiilor profesionale tehnice postsecundare și postsecundare nonterțiare (în cadrul colegiilor stabilite de Legea învățământului nr. 547 din 21.07.1995).

5. Modelul Cadrului Național al Calificărilor în Învățământul Profesional Tehnic Postsecundar și Postsecundar nonterțiar (CNC IPTPT) este compatibil cu viziunea Cadrului European al Calificărilor (EQF), în principal, cu rezultatele învățării specificate de acesta pentru nivelurile de calificare 4 și 5. Elementele esențiale ale modelului sunt prevăzute în Matricea-tabel cu descriptori de definire a nivelurilor Cadrului Național al Calificărilor din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar. (**Anexa 6**).

II. Organele responsabile pentru elaborarea și reexaminarea periodică a calificărilor profesionale

6. Pentru elaborarea calificării profesionale, Ministerul Educației constituie Grupul de lucru din 5 persoane: 2 profesori cu experiență sau formatori din domeniul de formare profesională în cauză, 2 persoane cu experiență sau manageri de profil din domeniul ocupațional în cauză, 1 expert în metodologia de elaborare a calificărilor, selectat dintr-o listă a Ministerului Educației. Grupul de lucru este responsabil de descrierea domeniului profesional, listarea calificărilor proprii domeniului, elaborarea profilului ocupațional specific calificării și conținutului calificării profesionale. Grupul de lucru este responsabil de consultarea documentelor elaborate cu actori relevanți.
7. Comitetul Sectorial este organul responsabil de evaluarea și validarea calificării profesionale. În cazul în care nu există comitete sectoriale formate pentru domeniul respectiv, evaluarea și validarea se efectuează de către organului central de specialitate al administrației publice din sectorul corespunzător. Comitetul Sectorial/organul central de specialitate creează Comisia de evaluare și validare, constituită din reprezentanți ai angajatorilor, angajaților, sindicatelor, altor parteneri sociali. În caz de necesitate Comisia invită coordonatorul Grupului de lucru pentru elaborarea calificărilor profesionale în vederea examinării divergențelor, eliminării acestora și introducerii modificărilor solicitate în raportul de validare.
8. Comisia de evaluare și validare are două funcții de bază: de verificare și de validare a profilului ocupațional și calificării profesionale. Comisia este formată din 3-5 membri. Membrii Comisiei de evaluare și validare nu pot participa la elaborarea calificării profesionale în cadrul Grupului de lucru. Validarea/invalidarea calificării profesionale se încheie cu eliberarea de către Comisie a avizului de validare/respingere a calificării profesionale.
9. Dosarul calificării profesionale validate, cu avizul anexat, este transmis Ministerului Educației pentru aprobare. Calificările profesionale, după aprobare, se includ la nivelul corespunzător al Cadrului Național al Calificărilor și sunt listate în Registrul Național al Calificărilor.
10. Procedura de revizuire a calificării profesionale va fi aceeași ca și pentru elaborarea inițială a calificării. Revizuirea unei calificări se realizează, în

modul stabilit, pentru o parte a acesteia sau pentru întreaga calificare, în caz de necesitate și în dependență de cerințele pieței muncii.

III. Procesul de elaborare a calificărilor din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar

11. Elaborarea calificării profesionale pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar cuprinde următoarele etape:
- a) Descrierea generală a domeniului profesional cu stipularea caracteristicilor cheie ale acestuia (**Anexa 1**);
 - b) Enumerarea și descrierea calificărilor și ocupațiilor proprii domeniului profesional (**Anexa.2**);
 - c) Elaborarea Profilului Ocupațional pentru fiecare calificare în parte din lista calificărilor proprii domeniului profesional (**Anexa 3**);
 - d) Informație generală privind calificarea profesională – Formularul calificării (**Anexa 4**);
 - e) Informație descriptivă privind calificarea profesională (**Anexa 5**);
 - f) Descrierea finalităților de studiu și competențelor specifice calificării profesionale, care prevede descrierea competențelor transversale și celor profesionale (**Anexa 6**);
 - g) Corelația finalității de studiu și competențelor cu curriculum (**Anexa 7**);
 - h) Stabilirea modalităților de evaluare a competențelor profesionale din cadrul calificării;
 - i) Consultarea, cu persoane și instituții cheie din domeniu, a documentului privind calificările profesionale.

12. Prima etapă în elaborarea calificărilor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar este **descrierea generală a domeniului profesional**. Descrierea generală a domeniului de formare profesională include informație privind misiunea și scopul pregătirii specialistului în domeniul respectiv, principiile de formare a acestuia, perceperea domeniului de formare profesională în spațiul european. La această etapă se completează informația privind caracteristicile cheie ale domeniului profesional (**Anexa 1**). Caracteristicile cheie prevăd specificări privind durata studiilor, forma de organizare, condiții de acces, stagii de practică, modalități de evaluare finală, certificare, calificarea acordată, dreptul absolvenților, organul responsabil de autorizarea programelor.

13. A doua etapă, în procesul de elaborare a calificărilor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, este **enumerarea și descrierea calificărilor și ocupațiilor proprii domeniului profesional**. Această informație se introduce în tabelul prezentat în **Anexa 2**. La această etapă se specifică rolul domeniului în alte programe de formare profesională.
14. Următoarea etapă este elaborarea **Profilului Ocupațional** pentru fiecare calificare în parte din lista calificărilor proprii domeniului profesional. La această etapă se colaborează cu reprezentanții mediului economic în vederea formulării sarcinilor, atribuțiilor și responsabilităților propriu ocupației. Această informație se completează în tabelul prezentat în **Anexa 3**.
15. Etapa finală este prezentarea informației generale privind calificarea profesională din cadrul unui domeniu. Această informație este prezentată în **Formularul calificării profesionale (Anexa 4)**, care include informație generală privind:
- **Titlul calificării profesionale care reiese din profilul ocupațional;**
 - **Codul RNC:** se introduce codul de referință al calificării din Registrul Național al Calificărilor;
 - **Nivelul calificării:** se introduce nivelul din CNC, care, în cazul învățământului profesional tehnic postsecundar este nivelul 4, iar în cazul învățământului postsecundar nonterțiar - nivelul 5;
 - **Domeniul de formare profesională:** se introduce domeniul de formare profesională din Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, specialităților și calificărilor pentru pregătirea cadrelor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;
 - **Codul ocupației:** din Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova;
 - **Versiunea:** se introduce numărul versiunii calificării. Această informație este importantă pe termen lung, atunci când specificația calificării profesionale a fost revizuită cel puțin odată;
 - **Data aprobării:** se introduce data aprobării calificării profesionale de către Ministerul Educației;
 - **Data propusă pentru revizuire:** se introduce data până la care va avea loc următoarea revizuire a specificațiilor calificării profesionale.
16. La următoarea etapă se prezintă informație descriptivă privind calificarea profesională din cadrul unui domeniu. Această informație este prezentată în **Formularul calificării profesionale (Anexa 5)**, care include următoarele:
- **Comisia de evaluare și validare:** se specifică numele și funcția membrilor Comisiei de validare;

- **Denumirea documentului electronic:** se preia din cadrul Registrului Național al Calificărilor;
- **Titlul calificării profesionale:** se scrie denumirea calificării profesionale;
- **Descrierea:** se formulează o scurtă descriere a calificării (Schema-tip);
- **Scop:** este indicat scopul calificării;
- **Modalități de furnizare:** sunt oferite detalii despre modalitățile disponibile de prestare a studiilor pentru obținerea calificării, adică prin programe de formare profesională inițială, învățare non-formală și informală;
- **Durata studiilor:** se indică termenul de studii;
- **Certificare:** se stipulează documentul obținut la finalizarea studiilor;
- **Grup/grupuri-țintă:** se indică grupurile-țintă pe care le are în vedere respectiva calificare: elevi din colegii, adulți, angajați, etc;
- **Motivație:** se argumentează și justifică necesitatea calificării profesionale pe piața muncii;
- **Condiții de acces:** sunt menționate eventualele condiții de acces, impuse pentru calificarea nou creată (cunoștințe dobândite anterior, experiență la locul de muncă și/sau calificări anterioare, abilități specifice);
- **Recunoașterea studiilor anterioare:** sunt oferite detalii despre orice aranjamente existente de recunoaștere a proceselor de învățare anterioare (formale și non-formale), pentru acordarea calificărilor profesionale;
- **Nevoi speciale:** se indică orice condiții/adaptări specifice pentru a asigura un acces corect la evaluarea candidaților cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale. Sunt indicate, măsurile pentru evaluarea persoanelor cu deficiențe de auz sau de vedere, care au nevoie de asistență specială pentru a efectua activitățile necesare;
- **Nivelul de studii minim necesar:** este menționat minimul de studii necesare pe care candidatul trebuie să le aibă pentru a obține această calificare profesională;
- **Oportunități de angajare în câmpul muncii:** sunt enumerate locurile de muncă și oportunitățile de carieră aferente persoanelor care obțin calificarea profesională;
- **Traseu de progres:** sunt enumerate, unde este posibil, oportunitățile de avansare pe verticală spre calificări de nivel superior și oportunitățile de transfer pe orizontală spre alte calificări la același nivel din CNC;
- **Cerințe legale specifice:** sunt menționate, unde este cazul, domeniile care necesită cerințe deosebite (de exemplu sănătate și siguranță, protecția/confidențialitatea datelor sau alte cerințe legale).

17. Etapă cheie în elaborarea calificării profesionale este descrierea competențelor transversale și cele profesionale specifice calificării profesionale (**Anexa 6**). Acestea reprezintă rezultatele învățării / finalitățile de studiu.

a) Pentru a descrie competențele este necesar de aplicat descriptorii competențelor. Descriptorii generici indică activități, rezultate și performanțe așteptate pentru fiecare nivel de calificare, prin care se exprimă competențele profesionale și transversale. Ei permit descrierea calificărilor și, totodată, formulează repere necesare evaluării nivelului de formare a competențelor. O calificare este examinată și descrisă din perspectiva celor 8 descriptorii generici (de la CT2.1 la CP1.1).

b) **Competențele transversale (CT)** sunt de două tipuri: competențe de rol și competențe de dezvoltare personală și profesională.

i. **CT1- Competențele de rol** se exprimă prin următorii descriptorii generici:

- CT1.1 - autonomie și responsabilitate;
- CT1.2 - abilități manageriale/interacțiune socială.

ii. **CT2 - Competențele de dezvoltare personală și profesională** se exprimă prin descriptorul generic:

- CT2.1 - dezvoltare personală și profesională.

c) **Competențele profesionale (CP)** sunt de două tipuri: cunoștințe (competențe cognitive) și abilități (competențe funcțional – acționare).

i. **CP1 - Cunoștințele /competențele cognitive** se exprimă prin următorii descriptorii generici:

- CP1.1 - cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific;
- CP1.2 - explicare și interpretare.

ii. **CP2 - Abilitățile/competențele funcțional - acționare** se exprimă prin următorii descriptorii generici:

- CP2.1 - aplicare, transfer și rezolvare de probleme;
- CP2.2 - reflecție critică și constructivă;
- CP2.3 - conduită creativ – inovativă.

d) Pentru descrierea finalităților de studiu și a competențelor se folosește Matricea-tabel cu descriptorii de definire a nivelurilor Cadrului Național al Calificărilor din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar. Matricea reprezintă o abordare integratoare a calificărilor din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, oferă

perspectiva de analiză pe verticală în cadrul fiecărui nivel și comparativ între niveluri. Analiza pe verticală în cadrul fiecărei calificări indică progresul competențelor profesionale de la stadiul cunoașterii și înțelegerii (notat cu cifra CP1.1), nivelul primar al unei competențe, până la stadiul creativ și inovator (notat cu cifra CP2.3). Matricea-tabel este oferită în **Anexa 6**.

18. Următoarea etapă constă în corelarea finalității de studiu și competențelor pentru calificarea elaborată cu curriculum. La această etapă se va realiza transpunerea rezultatelor învățării/finalităților de studiu și competențelor în conținuturi/ curriculum prin unități de curs/module, care vor fi structurate conform componentelor planurilor de învățământ. Se va indica corelația „cod/unitate de curs/număr de credite/finalități de studiu scontate” pentru nivelul de calificare (4, 5). Această etapă se va efectua în procesul de elaborare a curriculum, conform **Anexei 7**.

19. Pasul următor constă în stabilirea modalităților de evaluare a competențelor profesionale din cadrul calificării. În context, se propun sugestii metodologice și strategii didactice aplicate în procesul de formare profesională.

20. Etapă finală a procesului de elaborare a calificării constă în consultarea documentului cu persoanele și instituțiile cheie (angajatorii, absolvenții, tinerii specialiști etc.). Această etapă precede procedura de validare și examinare în cadrul Comisiei de Evaluare și Validare.

V. Revizuirea calificări profesionale

21. Procedura de revizuire a calificării profesionale trebuie să fie aceeași ca și pentru elaborarea inițială a calificării.

22. Revizuirea unei calificări profesionale se realizează, în modul stabilit, pentru o parte a acesteia sau pentru întreaga calificare în caz de necesitate și în dependență de revizuirea standardelor ocupaționale.

VI. Asigurarea calității

23. Calitatea educației și formării profesionale este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale prestatorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate. Asigurarea calității se realizează prin evaluare internă a calității și evaluare externă.

24. Evaluarea externă a calității în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar se realizează de către Agenția Națională de asigurare a Calității în Învățământul Profesional ținând cont de competențele din cadrul calificărilor profesionale.
25. Agenția Națională de asigurare a Calității în Învățământul Profesional se conduce de propria metodologie și indicatori pentru asigurarea calității programelor de formare profesională prestate de instituțiile educaționale la baza cărora stau standardele ocupaționale și calificările profesionale.

Descriere generală și caracteristicile cheie ale domeniului profesional

Descrierea generală a domeniului de formare profesională va include misiunea (scopul) pregătirii specialistului în domeniul respectiv, principii de formare a acestuia, perceperea domeniului de formare profesională în spațiul european. [se prezintă în formă narativă]

Caracteristicile-cheie ale domeniului

[se prezintă în formă tabelară]

<i>Nivelul</i>	<i>Postsecundar</i>	<i>Postsecundar non-universitar</i>
<i>Durata studiilor</i>		
<i>Credite de studiu ECTS</i>		
<i>Forma de organizare</i>		
<i>Condiții de acces</i>		
<i>Precondiții</i>		
<i>Stagii de practică</i>		
<i>Reguli de examinare evaluare</i>		
<i>Modalitate de evaluare finală</i>		
<i>Certificare</i>		
<i>Calificarea acordată</i>		
<i>Drepturi pentru absolvenți</i>		
<i>Organ responsabil de autorizarea programelor</i>		

Enumerarea și descrierea calificărilor și ocupațiilor proprii domeniului

Calificări și ocupații

[se enumeră calificările și ocupațiile care fac parte din domeniul profesional, preferabil în formă tabelară]

Descrierea succintă a calificării

- **Profesional tehnic postsecundar**
- **Profesional tehnic postsecundar nonterțiar**

Ocupații tipice pentru absolvenții domeniului dat (*Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, specialităților și calificărilor/Clasificatorul ocupațiilor*)

Nr. crt.	Codul și denumirea funcției conform Clasificatorului ocupațiilor	Program de formare	
		Conform nomenclatorului RM	
Industrie			
Economie			
Agricultură			

Rolul domeniului în alte programe de formare profesională
[maxim 1000 caractere, inclusiv spațiile]

Profilul Ocupațional - descriere
 activitate realizată cu participarea reprezentanților
 sectorului real al economiei naționale

Atribuțiile și sarcinile proprii Profilului Ocupațional (*în colaborare cu agenții economici care desfășoară activități similare Profilului Ocupațional descris, se întocmește lista de sarcini, atribuții și activități proprii acestui profil. Se folosește fișa de post al angajatului*).

Responsabilitățile proprii Profilului Ocupațional (*în colaborare cu agenții economici care desfășoară activități similare Profilului Ocupațional descris, se descriu responsabilitățile proprii acestui profil. Se folosește fișa de post al angajatului*).

Calități profesionale:

Cunoștințe și capacități:

Instrumente și materiale:

Tendențe și perspective de dezvoltare profesională:

Formatul calificării profesionale
(descriere generală)

1. Titlul calificării profesionale:

Codul RNC:	
Nivelul calificării:	
Domeniul de formare profesională:	
Codul ocupației:	
Versiunea:	
Data aprobării:	
Data propusă pentru revizuire:	

Formatul calificării profesionale
(descriere detaliată)

1. Titlul calificării profesionale:

Comisia de evaluare și validare:	
Denumirea documentului electronic:	
Descrierea:	
Scopul:	
Modalități de furnizare:	
Durata studiilor:	
Certificarea:	
Grup/grupuri-țintă:	
Motivație:	
Condiții de acces:	
Recunoașterea studiilor anterioare	
Nevoi speciale:	
Nivelul de studii minim necesar:	
Oportunități de angajare în câmpul muncii:	
Traseu de progres:	
Cerințe legale speciale:	

Descrierea finalităților de studiu și a competențelor

Pentru descrierea finalităților de studiu și a competențelor se folosește Matricea-tabel cu descriptori de definire a nivelurilor Cadrului Național al Calificărilor din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Matricea-tabel însoțită de explicarea termenilor

Competențe transversale(CT)	
Descriptori generici ai competențelor transversale	Finalități de studiu
CT2.1 Competențe de dezvoltare personală și profesională	
CT1.2 Abilități manageriale/interacțiune socială	
CT1.1 Autonomie și responsabilitate în activitate	
Competențe profesionale (CP)	
Descriptori generici ai competențelor profesionale	Finalități de studiu
CP2.3 Conduită creativ-inovativă	
CP2.2 Reflecție critică și constructivă	
CP 2.1 Aplicare, transfer și rezolvare de probleme	
CP 1.2 Explicație și interpretare	
CP1.1 Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific	

**Matricea-tabel cu descriptori de definire a nivelurilor
Cadrului Național al Calificărilor din învățământul
profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar**

Competențe profesionale		Competențe transversale
Cunoștințe	Abilități	
Cunoștințele sunt descrise ca fiind: teoretice și/sau faptice	Abilitățile sunt descrise ca fiind: cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate/iscusință manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente)	Competențele sunt descrise din perspectiva responsabilității și a autonomiei
<i>Descriptori generici</i>		
1. Dimensiune de multidiscipularitate a cunoștințelor. 2. Dimensiune de profunzime a cunoștințelor.	1. Abordarea, aplicarea cunoștințelor 2. Comunicarea cunoștințelor 3. Colectarea și interpretarea critică a datelor. 4. Conceperea și rezolvarea problemelor	1. Autonomie și responsabilitate în activitate 2. Abilități manageriale/ interacțiune socială, 3. Competențe de dezvoltare personală și profesională (autoevaluare și de autoinstruire)
<i>Descriptori specifici pe niveluri</i>		
1. Folosește cunoștințe teoretice și practice detaliate care stau la baza unui domeniu de studiu și implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor; 2. Înțelege metodele și instrumentele folosite într-un domeniu complex și specializat de muncă sau de studiu, identifică inovațiile în ceea ce	1. Aplică cunoștințele și experiența într-o manieră care indică o abordare profesională a muncii sau a studiilor și demonstrează abilități profesionale și personale prin elaborarea și susținerea argumentelor și rezolvarea problemelor; 2. Comunică idei, probleme și soluții atât pentru specialiști, cât și pentru non-specialiști, utilizând o gamă de tehnici care implică informații calitative și cantitative; 3. Poate colecta și interpreta date relevante (de obicei, din domeniul de studiu) pentru a comunica	1. Demonstrează abilități de gestionare a resurselor și a echipei de lucru și este responsabil pentru contexte de muncă sau de studiu care sunt imprevizibile și necesită soluționarea problemelor complexe; 2. Demonstrează creativitate și inițiativă în dezvoltarea proiectelor în procesele de management, gestionează și instruește personalul pentru a îmbunătăți performanțele echipei; 3. Evaluează în mod conștient

<p>privește metodele utilizate; dezvoltă judecăți în baza cunoașterii problemelor sociale și etice relevante care apar într-un domeniu de muncă sau de studiu.</p>	<p>concluziile care includ reflecții cu privire la unele aspecte relevante de natură socială, științifică sau etică; 4. Concepe și susține argumente pentru a rezolva probleme;</p>	<p>propriile cunoștințe și identifică necesitățile de învățare. Are competențe de învățare avansate, necesare pentru a continua studiile, având un grad ridicat de autonomie.</p>
--	---	---

Corelația între finalitățile de studiu, competențe și curriculum

	Unități de curs / module	Credite	Competențe transversale și profesionale							
			CT2.1	CT1.2	CT1.1	CP2.3	CP2.2	CP2.1	CP1.2	CP1.1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
U										
G										
F										
S										

Stabilirea volumul de muncă pentru programele tipice de formare, exprimat în credite ECVET [în formă tabelară]:

Profesional tehnic postsecundar (120-180)

Profesional tehnic postsecundar nonerțiar (120-180)

Orientări și diferențe în spațiul european al învățământului profesional tehnic postsecundar și postsecundar non-universitar:

- a) ce este similar în RM și țările UE;
- b) care sunt diferențele.

Etapile de elaborare a calificărilor profesionale în învățământul profesional tehnic postsecundar terțiar (colegii)

